

I følge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

17/81-

25. november 2025

MuskenSenter AS og Laponia Center AB- Klage på NVEs avvisning av melding om Lappland kraftverk

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) avviste 29. august 2025 melding om Lappland kraftverk, innsendt av MuskenSenter AS (Muskensenter). Bakgrunnen er at Muskensenter ikke har etterkommet kravene til oppdatering og oversettelse av meldingen, som NVE har stilt med hjemmel i konsekvensutredningsforskriften §§ 14 og 34.

Avvisningsvedtaket er påklaget av tiltakshaverne Muskensenter og Laponia Center AB (Laponia). NVE har vurdert klagen og kommet til at den ikke gir grunnlag for å omgjøre eller oppheve vedtaket. Klagen ble derfor videresendt for behandling i Energidepartementet den 10. oktober 2025.

Bakgrunn

Tiltakshaverne for Lappland kraftverk er Muskensenter og Laponia. Muskensenter leder prosjektet fram til ferdigstillelse. Kraftverket er planlagt utbygd på begge sider av riksgrensen mellom Norge og Sverige. Planene omfatter en kraftstasjon med utløp på norsk side i Fauske kommune i Nordland, samt regulering av flere norske vann med utløpselver som renner inn i Sverige. I tillegg omfatter prosjektet regulering og overføring av vannene Stáddájávrré og Pieskejávrré, som begge i sin helhet ligger på svensk side.

NVE mottok melding om Lappland kraftverk første gang i 2011 og ga tilbakemelding samme år. Muskensenter sendte en oppdatert melding i november 2016. Siden den gang har NVE gjentatte ganger gitt veiledning om hva som kreves for at meldingen kan sendes på høring. I brev av 26. februar 2020 og 16. desember 2024 presiserte NVE at meldingen må oppdateres med hensyn til utdatert faktainformasjon og inneholde tekst om forholdet til *Konvensjon om*

konsekvensutredninger for tiltak som kan ha grenseoverskridende miljøvirkninger av 25. februar 1991 (Espoo-konvensjonen) og *Konvensjon mellom Norge og Sverige om visse spørsmål vedrørende vassdragsretten* av 11. mai 1929 (Grensevassdragskonvensjonen). I tillegg stilte NVE krav om oversettelse til svensk og nordsamisk, i tråd med konsekvensutredningsforskriften § 34. NVE anså dette som en nødvendig forutsetning for reell medvirkning, etter anmodning fra Tuorpon sameby i Sverige.

I brevet av 16. desember 2024 satte NVE en frist til 31. mars 2025 for å oversende en oppdatert og oversatt melding. NVE varslet samtidig at meldingen ville bli avvist dersom kravene ikke ble oppfylt innen fristen. Da NVE ikke mottok oppdatert og oversatt melding innen fristens utløp, fattet de derfor 29. august 2025 vedtak om å avvise meldingen.

Klagen

NVE mottok klage fra Muskensenter og Laponia i brev av 19. september 2025. Klagen er omfattende, og departementet vil derfor redegjøre for hovedinnholdet.

Klagerne anfører at avvisningsvedtaket må omgjøres og at meldingen skal behandles videre av NVE. Bakgrunnen er at de mener at følgende kriterier for behandling av meldingen bygger på en uriktig forståelse av regelverket og de faktiske forholdene:

- Vassdragsinngrepene på norsk side skal behandles av norske myndigheter.
- Svenske myndigheter må gi samtykke for at det skal gis tillatelse til inngrepet på norsk side, jf. Grensevassdragskonvensjonen artikkel 12.
- Meldingen må bli sendt til uttalelse til berørte lokale og regionale myndigheter i Sverige, berørte samebyer og Naturvårdsverket.
- Meldingen må oversettes til svensk og nordsamisk.

Klagerne skriver at norske regler ikke kan benyttes for vassdragsinngrepene, ettersom vassdragene drenerer til Sverige, slik at vannfallet og vannressursene må anses svenske. De mener derfor at det dreier seg om et svensk prosjekt som får virkninger i Norge, ikke omvendt. På dette grunnlaget hevder klagerne at konsekvensutredningsforskriften § 34 ikke kommer til anvendelse. Etter klagernes syn er det utelukkende arbeid, anlegg og foranstaltning på norsk side, samt eventuelle følger og endret vannføring for norske vassdrag, som skal behandles etter norsk regelverk.

Når dette er tilfellet mener klagerne at det ikke kan stilles krav om oversettelse til svensk og nordsamisk eller at det gjennomføres høring i Sverige. De anfører at den svenske prosessen knyttet til vannfall og vannkraftressursene må håndteres separat i Sverige, etter at konsekvensutredning og høring er gjennomført i Norge. Klagerne viser videre til at Grensevassdragskonvensjonen fastsetter at samtykke fra svenske myndigheter først kreves når tiltakene går inn i neste fase. De viser også til en avgjørelse fra den svenske Märk- och miljödomstolen fra 6. desember 2017, hvor det ble slått fast at det ikke forelå noe hinder for at klagerne kunne søke om å oppføre kraftverket.

Klagerne anfører til slutt at kravene NVE har satt til meldingen blant annet diskriminerer samene, griper inn i lulesamenes eiendomsrett og fratar samene rett til økonomisk vinning (grunnrente) av sine naturressurser.

NVEs vurdering av klagen

NVE skriver i oversendelsen av klagen den 10. oktober 2025 at norske regler gjelder for tiltak som iverksettes på norsk territorium, med mindre noe annet er bestemt i lov. Dette begrunnes med at hver stat har enerett til å utøve jurisdiksjon over tiltak og virksomhet på eget territorium. NVE viser videre til Lov i henhold til konvensjonen mellom Norge og Sverige om visse spørsmål vedrørende vassdragsretten av 11. mai 1929 (Vassdragslov i h.t. konvensjon Norge/Sverige) § 2, som fastslår at norsk vassdragslovgivning gjelder for foretak som skal gjennomføres i Norge. De skriver at kraftstasjonen, stasjonsutløpet og flere reguleringer og overføringer ligger på norsk side av grensen og at disse derfor skal behandles etter norske regler.

NVE skriver videre at konsekvensutredningsforskriften § 34 får anvendelse. Bakgrunnen er at inngrepene i Norge ifølge NVE kan få virkninger i Sverige, for eksempel gjennom endret vannføring og miljøpåvirkning i Luleälvsystemet. NVE presiserer at dette ikke endres av at prosjektet også omfatter tiltak på svensk side.

Videre viser NVE til Vassdragskonvensjonen artikkel 12 og vassdragslov i h.t. konvensjon Norge/Sverige § 6, som fastsetter at Norge ikke kan gi tillatelse til et tiltak uten svensk samtykke når tiltaket kan medføre ulemper i Sverige. NVE presiserer imidlertid at dette kravet først blir aktuelt i konsesjonsbehandlingen, etter at meldingen er godkjent og sendt på høring.

NVE viser for øvrig til vedtaket om avvisning av meldingen datert 29. august 2025.

Energidepartementets vurdering

Departementet skal i klagesaksbehandlingen vurdere de anførselene som fremsettes i klagen og har kompetanse til å prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34 annet ledd.

Krav til meldingen

Muskensenter og Laponia er uenige i NVEs krav til innhold i meldingen og mener at meldingen kan sendes på høring i sin nåværende form. Saken har vært under behandling siden 2011. Energidepartementet har over lenger tid vært i dialog med Muskensenter og besvart deres henvendelser. Statsråden svarte på diverse henvendelser fra Muskensenter i brev den 24. august 2022, og departementet besvarte spørsmål om søknadsprosessen den 5. november 2024. Departementet kan ikke se at klagerne har fremmet nye argumenter i saken, og fastholder de standpunkter som tidligere er redegjort for av departementet. Disse utdypes i det følgende.

Departementet er enig med NVE i at tiltak på norsk side av riksgrensen reguleres av norsk regelverk, mens tiltak på svensk side reguleres av svenske regler. Dette har blitt klarlagt

gjennom korrespondanse med svenske myndigheter. Det følger også av vassdragslov i h.t. konvensjon Norge/Sverige § 2 at gjeldende norsk vassdragslovgivning gjelder for tiltak som skal iverksettes i Norge.

Departementet viser videre til departementets brev av 24. august 2022, hvor det presiseres at Grensevassdragskonvensjonen må suppleres med etterfølgende nasjonale og internasjonale regler om konsekvensutredninger og behandling av tiltak med grenseoverskridende virkninger. I brevet heter det også at i norsk rett kommer konsekvensutredningsforskriften § 34, som bygger på Espoo-konvensjonen, til anvendelse. Grunnen til dette er at tiltaket kan få vesentlige ulemper i Sverige gjennom endret vannføring og miljøpåvirkning i Luleälvsystemet. Avgjørelsen fra Mark- och miljödomstolen endrer etter departementets vurdering ikke dette utgangspunktet.

Konsekvensutredningsforskriften § 34 siste ledd stiller krav om oversettelse til nødvendige språk. Oversettelse til svensk og nordsamisk ble etterspurt av Tuorpon sameby, og departementet slutter seg til NVEs vurdering av at oversettelse er nødvendig for å sikre reell medvirkning. Videre krever bestemmelsens tredje ledd at meldingen sendes på høring til berørte myndigheter i den andre staten. Når det gjelder samtykke, presiserer NVE i oversendelsen av klagen den 10. oktober 2025 at samtykke fra Sverige først blir aktuelt i konsesjonsbehandlingen, jf. Grensevassdragskonvensjonen artikkel 12 og vassdragslov i h.t. konvensjon Norge/Sverige § 6. Departementet slutter seg til denne tolkningen.

Departementet mener videre at klagerne ikke har rettslig grunnlag for å hevde at kravene til meldingen innebærer diskriminering av samene, eller at de griper inn i eiendomsretten og den økonomiske gevinsten til samene. Vilåårene som NVE har satt er i samsvar med konsekvensutredningsforskriften §§ 14 og 34, Grensevassdragskonvensjonen og Espoo-konvensjonen.

Avvisning av meldingen

NVE skriver i avvisningsvedtaket datert 29. august 2025 at avvisningen er en konsekvens av at meldingen etter omfattende veiledning over flere år ikke tilfredsstillr kravene i konsekvensutredningsforskriften. De påpeker at avvisning er nødvendig for å opprettholde kvalitet, etterprøvbarhet og legitimitet i saksbehandlingen.

Avvisning av en sak er et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 tredje ledd. Bakgrunnen for dette er at avvisning i praksis kan ha samme virkning som et avslag, jf. Ot.prp. nr. 38 (1964-1965) s. 33. Et avvisningsvedtak må begrunnes i at vilåårene for å behandle saken ikke er oppfylt. I denne saken har ikke Muskensenter oppfylt de kravene NVE har stilt om å oppdatere informasjonen i meldingen og oversette den, i samsvar med konsekvensutredningsforskriften §§ 14 og 34. De rettslige vilåårene for å behandle saken videre, herunder å sende meldingen på høring, er derfor ikke til stede.

Avvisningen må likevel vurderes opp mot forvaltningens veiledningsplikt etter forvaltningsloven § 11. Etter bestemmelsens fjerde ledd skal forvaltningsorganet om

nødvendig gjøre parten oppmerksom på mangler, gi frist for retting og eventuelt veiledning om hvordan feilen kan rettes. Departementet finner det klart at NVE har oppfylt sin veiledningsplikt overfor Muskensenter. NVE har gitt tydelig tilbakemelding på hva som kreves for at meldingen kan sendes på høring og gitt frist med tilstrekkelig tid for å oppdatere meldingen. NVE og departementet har også besvart en rekke spørsmål fra Muskensenter. Departementet mener derfor at NVE har grunnlag for å avvise meldingen fra Muskensenter.

Departementet presiserer at avvisningen ikke innebærer at Muskensenter ikke kan sende inn en ny og oppdatert melding for kraftverket på et senere tidspunkt.

Konklusjon

Klagen tas ikke til følge. NVEs avvisningsvedtak av 29. august 2025 opprettholdes.

Departementets vedtak kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd første punktum.

Med hilsen

Tollef Taksdal (e.f.)
avdelingsdirektør

Runa Kathrinsdatter Almeland
førstekonsulent

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Norges vassdrags- og energidirektorat

Adresseliste

Musken Senter AS
Laponia Center AB